

До складу кожної сфери входять 4-8 підсистем регіону, виділені за ознакою галузі національного господарства (промисловість, транспорт, торгівля, освіта, культура тощо) або предмету управління (економіка, фінанси, інвестиції, персонал, ринкові інститути і т. д.).

Отже, відмінності в умовах формування якості життя населення регіонів визначаються такими факторами, як економічні, соціальні, географічні, територіальні, культурні. Вирішення багатьох регіональних проблем неможливо без розробки і реалізації концепції стратегічного управління економічними системами, в тому числі і на базі сучасних методів економіко-математичного моделювання та оптимізації.

Список літератури:

1. Жаліло Я.А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія / Я.А. Жаліло. – К.: НІСД, 2009. – 336 с.
2. Кендюхов О.В. Стратегія соціально-економічного розвитку України: мета, завдання і ключові проблеми / О.В. Кендюхов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/eprom/2009_47/st_47_01.pdf

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ НЕЗАЛЕДНОСТІ КРАЇНИ

Харлан Є.А., здобувач кафедри менеджменту, ЧДТУ, м. Черкаси, Україна

Продовольча безпека виступає важливою складовою національної безпеки країни, що залежить, по-перше, від соціально-економічної можливості держави забезпечити достатнє споживання населенням основних продуктів харчування.

Вже встановлено, що у всесвітній продовольчій безпеці підкреслена необхідність забезпечувати «право кожного на доступ до безпечних для здоров'я і повноцінних продуктів харчування в відповідності із правом на адекватне харчування й основним правом на життя» [1].

Теоретико-прикладні дослідження в області забезпечення продовольчої безпеки здійснювали такі вчені як В.Р. Андрійчук, В.І. Богачова, П.П. Борщевський, В.С. Балабанов, Ю.Д. Білик, Б.М. Данилишин, Л.В. Дейнеко, О.І. Гойчук, С.М. Кваша, П.Т. Саблук, В.Г. Ткаченко, А.М. Чечіль та ін.

Разом з тим, їхні дослідження не зовсім відповідають потребам забезпечення продовольчої безпеки на регіональному рівні.

Стан вітчизняного агропромислового виробництва повинен забезпечувати поставку продовольчих товарів і ресурсів у державні страхові резерви поряд із допустимим обсягом імпортованих товарів.

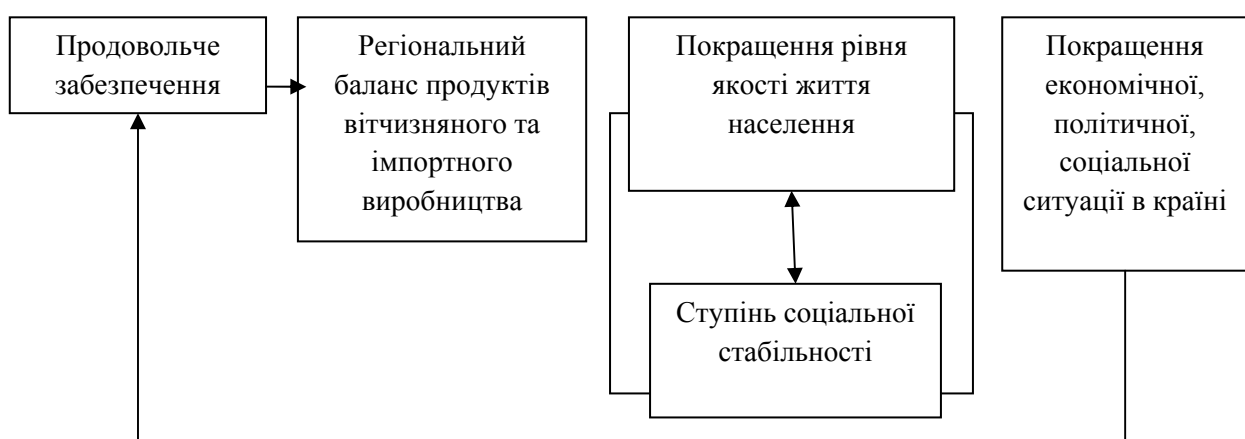
Отже, продовольча незалежність характеризує здатність держави гарантувати фізичну й економічну доступність для всіх соціальних груп основних продуктів харчування в кількості і якості, необхідних для нормальної життєдіяльності й відтворення населення.

Обсяг імпортованих поставок не може бути зведений до нуля. Тут важливу роль відіграє міжнародний поділ праці, що відображає перевагу виробництва тієї або іншої продукції в окремих країнах (в Англії вирощується пшениця, в Іспанії – виноград), відповідно, відбувається обмін зробленої з найменшими витратами продукції між цими країнами [2].

Погіршення продовольчого забезпечення населення негативно впливає на економічну, соціальну й політичну ситуацію в країні.

Від стану справ із продовольством залежать здоров'я нації й тривалість життя, ступінь суспільної стабільності тощо.

У системі завдань і заходів по поліпшенню продовольчого забезпечення на перший план висувається подолання продовольчої бідності населення країни, що й інтерпретовано схематично на рис. 1.

Рис. 1. Факторна залежність продовольчої безпеки регіонів країни

Граничні рівні зниження продовольчого забезпечення характеризуються системою показників загальногосподарського, соціально-економічного,

еколого-економічного значення. Вони відображають економічну активність, обсяги виробництва, інвестування й фінансування, у рамках яких існує можливість самостійного економічного розвитку, а також гранично допустиме зниження рівня якості життя основної маси населення, гранично допустимий рівень зниження видатків на підтримку й відтворення природного потенціалу.

Вихід за межі встановлених граничних рівнів продовольчого забезпечення спричиняє такі негативні наслідки, як виникнення неконтрольованих соціальних конфліктів внаслідок погіршення якості життя людей, зниження рівня економічного розвитку країни й незворотне руйнування природного середовища, втрата необхідних ресурсних джерел, важливих як для життя людини, так і, безпосередньо, для виробництва товарів.

Список літератури:

1. Гойчук О.І. Продовольча безпека: структура, рівні та критерії забезпечення / О.І. Гойчук // Загальні проблеми економіки. – 2003. – № 12. – С. 12-18.

2. Зеленська О.О. Система продовольчої безпеки: сутність та ієрархічні рівні / О.О. Зеленська // Вісник ЖДТУ.– 2012. – № 1 (59). – С. 108-112.

СТРУКТУРНІ СКЛАДОВІ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНА

*Чушенко В. О., здобувач кафедри менеджменту,
ЧДТУ, м. Черкаси, Україна*

Сьогодні відповідно до видів ресурсів, задіяних у сфері наукових досліджень і розробок, у структурі наукового потенціалу регіону можна виділити наступні елементи:

- кадрова або інтелектуальна складова;
- фінансова складова;
- виробничо-технічна складова;
- інформаційна складова;
- правова складова;
- організаційно-управлінська складова.

В рамках ресурсної концепції перераховані елементи в залежності від можливості кількісної оцінки поділяють на кількісні і якісні [3]. Такий поділ

пов'язано з можливістю визначення вартості доступних ресурсів. До першої групи належать кадрова, фінансова, виробничо-технологічна складові, до категорії якісних – інформаційна, правова та організаційно-управлінська. Незважаючи на складність вартісної оцінки складових другої групи, їх роль в реалізації наукового потенціалу регіону не менш важлива.

Розглянемо більш докладно основні ресурсні компоненти наукового потенціалу регіону.

Кадрова складова характеризує сукупність трудових ресурсів, задіяних в регіоні в сфері досліджень і розробок регіону в певний момент часу.

Фінансова складова наукового потенціалу характеризує сукупність фінансових ресурсів, задіяних в галузі досліджень і розробок. Вона пов'язана із забезпеченістю необхідними джерелами фінансування поточної наукової діяльності, з заповненням витрачених елементів потенціалу.

Виробничо-технічна складова потенціалу характеризує сукупність матеріально-технічних і технологічних ресурсів, задіяних у здійсненні досліджень і розробок [1]. Дана складова є матеріальний фундамент, який створює об'єктивні умови для здійснення наукової діяльності.

Інформаційна складова є важливим системоутворюючим компонентом, який, з одного боку, являє вхідний параметр наукового потенціалу, а з іншого – вихідний.

Таким чином, результати наукової діяльності відображаються в інформаційній складовій і характеризують формування наукових напрацювань, що включає весь обсяг накопичених наукових знань про зв'язки між явищами, про закономірності розвитку природи і суспільства, нових теорій, пропозицій і гіпотез, наукових відкриттів, обґрунтування нових понять і уявлень, нових теорій, винаходів, нових технічних об'єктів, технологій, видів матеріалів, способів і систем управління.

Правова складова характеризує правове поле діяльності підприємств та організацій регіону в галузі наукових досліджень і розробок, ступінь їх правової захищеності в питаннях створення, використання та передачі результатів НДДКР.

Організаційно-управлінська складова. Результативність і продуктивність наукової діяльності залежить від рівня її організації та управління, об'єктивна необхідність у яких виникає при появі колективних форм здійснення діяльності [2]. При цьому, чим адекватніше організаційні форми відповідають

особливостям наукової сфери, тим повніше й ефективніше може бути реалізований її потенціал, відповідно, повніше задоволені потреби суспільства.

Таким чином, всі складові наукового потенціалу регіону взаємопов'язані і взаємодіють в процесі досліджень та розробок, вони не тільки доповнюють, але і замінюють один одного при недостатності окремих компонентів. В результаті виникає синергетичний ефект, який проявляється при спільному використанні всіх видів ресурсів.

Список літератури:

1. Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні: аналіт. доп. / С.О. Біла, Я.А. Жаліло, О.В. Шевченко, В.І. Жук [та ін.]; за ред. С.О. Білої. – К. : НІСД, 2011. – 80 с.

2. Свірський В. Фінансовий потенціал: теоретико-концептуальні засади / В. Свірський // Світ фінансів. – 2007. – №4 (13). – С. 43-51.

3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / авт.-упоряд. : Г.О. Андрощук, І.Б. Жиляєв, Б.Г. Чижевський, М.М. Шевченко. – К.: Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.